

Breytingatillögur B-nefndar á texta í áfangaskjali¹
með skýringum²

Lagt fram til afgreiðslu á 11. fundi Stjórnlagaráðs 3.6.2011

Röðun greina innan kafla áfangaskjals

Nefnd B leggur til að greinar innan kafla áfangaskjals sem nú heita (1) *Störf Alþingis* og (2) *Forseti Íslands, ríkisstjórn og framkvæmdarvald* raðist með eftirfarandi hætti.

Það athugist að kaflaheiti og greinaheiti eru ekki endanleg og kunna að taka breytingum. Texti greina er hafður með til glöggvunar, í núverandi útgáfu nefndarinnar, en er ekki hluti af tillögu þessari. Samþykkt tillögunnar felur ekki í sér samþykkt greinanna sem slíkra heldur einungis röð þeirra í áfangaskjali.

Til upplýsingar þá hyggst nefnd B óska eftir því við nefnd A, sem hefur kaflaskiptingu stjórnarskrárinnar á sinni könnu, að kaflaheiti verði endurskoðuð og nýjum bætt við. Kaflaheiti innan hornklofa eru til glöggvunar en eru ekki hluti af tillögu þessari.

Störf Alþingis

1. Hlutverk

Alþingi sækir vald sitt til þjóðarinnar. Það fer með löggjafarvald og fjárstjórnarvald ríkisins og hefur eftirlit með framkvæmdarvaldinu svo sem nánar er mælt fyrir um í stjórnarskrá þessari og öðrum lögum.

2. Friðhelgi

Alþingi er friðheilagt. Enginn má raska friði þess né frelsi.

3. Starfstími

Alþingi kemur saman eigi síðar en tveimur vikum eftir hverjar alþingiskosningar. Í lögum skal kveðið á um samkomudag reglulegs Alþingis og skiptingu starfstíma þess í löggjafarþing.

4. Samkomustaður

Alþingi kemur að jafnaði saman í Reykjavík, en getur þó ákveðið að koma saman á öðrum stað.

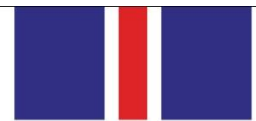
5. Eiður alþingismanna

Sérhver nýr þingmaður vinnur eið að stjórnarskránni er kosning hans hefur verið tekin gild.

6. Sjálfstæði alþingismanna

¹Vinnu við áfangaskjalið lýkur ekki fyrr en drög að frumvarpi liggja fyrir. Allar greinar þess geta því tekið breytingum, einnig samþykktar tillögur.

²Grænt letur gefur til kynna breytingu eða viðbót frá fyrri tillögu.

Alþingismenn eru eingöngu bundnir við sannfæringu sína og stjórnarskrá þessa, en ekki við hein fyrirmæli frá öðrum.

7. Þingforseti

Alþingi kýs sér forseta með 2/3 hlutum atkvæða í upphafi hvers kjörtímabils. Sitji forseti ekki út kjörtímabil skal sami háttur hafður á við kosningu nýs forseta.

Forseti stýrir störfum Alþingis. Hann ber ábyrgð á rekstri þingsins og hefur æðsta vald í stjórnsýslu þess. Með forseta starfa varaforsetar og mynda ásamt honum forsætisnefnd.

Forseti Alþingis lætur af almennum þingstörfum og hefur ekki atkvæðisrétt. Varamaður hans tekur sæti á þingi á meðan hann gegnir embættinu.

8. Þingsköp

Þingsköp Alþingis skulu sett með lögum.

9. Þingnefndir

Frumvörp og önnur þingmál eru undirbúin og um þau fjallað í þingnefndum. Alþingi kýs [fjárlaganefnd, eftirlits- og stjórnskipunarnefnd, utanríkismálanefnd og aðrar] nefndir til þess að fjalla um þingmál. Um störf þingnefnda skal mælt fyrir í lögum.

10. Opnir fundir

Fundir Alþingis eru haldnir í heyranda hljóði.

Þingnefnd getur ákveðið að fundur hennar sé opinn almenningi.

11. Frumkvæðisréttur

Alþingismenn hafa einir rétt til að flytja frumvörp til laga, tillögur til ályktana og önnur mál.

12. Meðferð þingmála

Ekkert lagafrumvarp má samþykkja fyrr en það hefur verið rætt við þrjár umræður á Alþingi. [Sama á við um heimild til fullgildingar þjóðréttarsamnings sem kallar á breytingu á lögum eða er af öðrum ástæðum mikilvægur.]

Þingsályktunartillögu má ekki samþykkja fyrr en hún hefur verið rædd við tvær umræður.

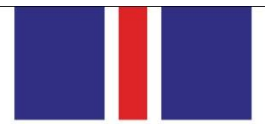
Tillögur um vantraust á ríkisstjórn eða ráðherra og tillögur um skipun sjálfstæðra rannsóknarnefnda eru ræddar og afgreiddar við eina umræðu.

Þingmál sem hafa ekki hlotið lokaafgreiðslu falla niður við lok kjörtímabils.

Að öðru leyti skal kveðið á um meðferð þingmála í lögum.

13. Ályktunarbærni

Alþingi getur því aðeins gert samþykkt um mál að meira en helmingur þingmanna sé á fundi og taki þátt í atkvæðagreiðslu.

14. Staðfesting laga

[Texti þessarar greinar hefur ekki verið lagður fram]

15. Birting laga

Birta skal lög, stjórnvaldsfyrirmæli og þjóðréttarsamninga sem ríkið hefur fullgilt. Lögum og fyrirmælum má aldrei beita fyrr en eftir birtingu þeirra. Um birtingarháttu og gildistöku fer að landslögum.

16. Skipan skattamála

[Texti þessarar greinar hefur ekki verið lagður fram]

17. Skattlagningarvald

[Texti þessarar greinar hefur ekki verið lagður fram]

18. Frumvarp til fjárlaga

[Texti þessarar greinar hefur ekki verið lagður fram]

19. Greiðsluheimildir og fjáraukalög

[Texti þessarar greinar hefur ekki verið lagður fram]

20. Upplýsingaréttur fjárlaganefndar

Fjárlaganefnd Alþingis getur kafið stofnanir ríkisins, ríkisfyrirtæki og þá aðra, sem fá framlög úr ríkissjóði, um upplýsingar sem tengjast ráðstöfun þess fjár.

21. Rannsóknarnefndir

Alþingi getur skipað nefndir til að rannsaka mikilvæg mál er almenning varða.

Nánari reglur um hlutverk, rannsóknarheimildir og skipan rannsóknarnefnda skulu settar með lögum.

22. Eftirlits- og stjórnskipunarnefnd

Eftirlits- og stjórnskipunarnefnd Alþingis kannar hvers kyns athafnir og ákvarðanir ráðherra eða stjórnarsýslu þeirra eftir því sem hún telur efni til. Skyld er nefndinni að hefja slíka athugun að kröfu þriðjungs þingmanna.

23. Hagsmunaskráning og vanhæfi þingmanna

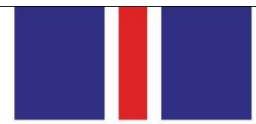
Alþingismaðni er óheimilt að taka þátt í meðferð þingmáls sem varðar sérstaka og verulega hagsmuni hans eða honum nákominna. Um hæfi þingmanna skal mælt fyrir í lögum. Vanhæfi þingmanns hefur ekki áhrif á gildi settra laga.

Í lögum skal kveðið á um skyldu þingmanna til að veita upplýsingar um fjárhagslega hagsmuni sína.

24. Friðhelgi þingmanna

Ekki má setja alþingismaðni í gæsluvarðhald eða höfða sakamál á hendur honum án samþykkis þingsins nema hann sé staðinn að glæp eða játi skýlaust sekt sína.

Alþingismaður verður ekki krafinn reikningsskapar utan þings fyrir það sem hann hefur sagt í þinginu nema Alþingi leyfi.

25. Missir kjörgengis

Glati alþingismaður kjörgengi missir hann þann rétt sem þingkosningin veitti honum. Varamaður tekur þá sæti hans á þingi.

26. Þingrof

[Forseti Íslands] getur rofið Alþingi að ósk þess. Skal þá efnt til nýrra kosninga eigi fyrr en sex vikum og eigi síðar en níu vikum frá þingrofi. Alþingi kemur saman eigi síðar en tveimur vikum eftir kosningar. Alþingismenn halda umboði sínu til kjördags.

Forseti Íslands, ráðherrar og framkvæmdarvald

F1. Embættisheiti og þjóðkjör

[Texti þessarar greinar er lagður fram til kynningar]

F2. Kjörgengi forseta

[Texti þessarar greinar er lagður fram til kynningar]

F3. Forsetakjör

[Texti þessarar greinar er lagður fram til kynningar]

F4. Kjörtímabil forseta

[Texti þessarar greinar er lagður fram til kynningar]

F5. Eiður forseta

[Texti þessarar greinar er lagður fram til kynningar]

F6. Starfskjör forseta

[Texti þessarar greinar er lagður fram til kynningar]

F8. Staðgengill forseta

[Texti þessarar greinar er lagður fram til kynningar]

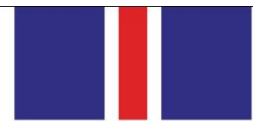
F7. Fráfall forseta

[Texti þessarar greinar er lagður fram til kynningar]

F9. Ábyrgð forseta

[Texti þessarar greinar er lagður fram til kynningar]

F10. Setning Alþingis

F11. Náðun og sakaruppgjöf

[Texti þessarar greinar er lagður fram til kynningar]

F12. Aðrar greinar um forseta

[Texti þessarar greinar er lagður fram til kynningar]

[Ríkisstjórn og ráðherrar]

R1. Ráðherrar

[Texti þessarar greinar hefur ekki verið lagður fram]

R2. Ríkisstjórn

[Texti þessarar greinar hefur ekki verið lagður fram]

R3. Stjórnarmyndun

Alþingi kýs forsætisráðherra. [Forseti Íslands/Þingforseti] skipar [hann/hana] í embætti fyrir hönd Alþingis og veitir [honum/henni] lausn.

Forsætisráðherra ákveður skipan ráðuneyta og tölu ráðherra og skiptir störfum með þeim. Þá tilnefnir [hann/hún] ríkisstjórn sína og leggur fyrir Alþingi til samþykkis svo fljótt sem verða má.

Forsætisráðherra skipar aðra ráðherra og veitir þeim lausn.

R4. Setutími ráðherra

Enginn getur setið í embætti forsætisráðherra lengur en 10 ár samtals.

R5. Ráðherrar og Alþingi

Ráðherrar svara fyrirspurnum og taka þátt í umræðum á Alþingi eftir því sem þeir eru til kvaddir, en gæta verða þeir þingskapa.

Ráðherrar hafa ekki atkvæðisrétt á Alþingi.

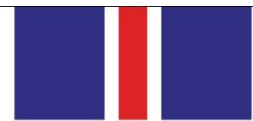
Sé alþingismaður skipaður ráðherra viku hann úr þingsæti á meðan hann gegnir embætti og tekur varamaður þá sæti hans.

R6. Upplýsingaskylda ráðherra

Ráðherra er skylt að veita Alþingi eða þingnefnd umbeðnar upplýsingar, skjöl og skýrslur um málefni sem undir hann heyra, nema leynt skuli fara samkvæmt lögum. Þingmenn eiga rétt á upplýsingum frá ráðherra samkvæmt nánari fyrirmælum í lögum.

R7. Skýrsla ríkisstjórnar

Árlega leggur ríkisstjórn fyrir Alþingi skýrslu um störf sín og framkvæmd ályktana þingsins.

Ráðherra getur gert grein fyrir málefni sem undir hann heyrir með skýrslu til Alþingis.

R8. Hagsmunaskráning ráðherra og opinber störf

Ráðherra er óheimilt að hafa með höndum önnur launuð störf á meðan hann gegnir embætti. Sama gildir um störf í þágu einkafyrirtækja og opinberra stofnana þó ólaunuð séu.

Í lögum skal kveðið á um skyldu ráðherra til að veita upplýsingar um fjárhagslega hagsmuni sína.

R9. Bráðabirgðalög

Þegar Alþingi er ekki að störfum og brýna nauðsyn ber til, getur forsætisráðherra gefið út bráðabirgðalög. Þau verða að vera í samræmi við stjórnarskrána og skulu lögð fyrir Alþingi þegar er það er saman komið á ný.

Samþykki Alþingi ekki bráðabirgðalög, eða ljúki ekki afgreiðslu þeirra innan sex vikna frá því að þingið kom saman, falla þau úr gildi.

Bráðabirgðafjárlög má ekki gefa út, ef Alþingi hefur samþykkt fjárlög fyrir fjárhagstímabilið.

R10. Ráðherraábyrgð

[Texti þessarar greinar hefur ekki verið lagður fram]

R11. Vantraust

Leggja má fram á Alþingi tillögu um vantraust á forsætisráðherra eða aðra ráðherra. Í tillögu um vantraust á forsætisráðherra skal felast tillaga um eftirmann [hans/hennar].

Ráðherra er veitt lausn úr embætti ef tillaga um vantraust á [hann/hana] er samþykkt. Ríkisstjórn er veitt lausn ef tillaga um vantraust á forsætisráðherra er samþykkt.

R12. Starfsstjórn

[Texti þessarar greinar hefur ekki verið lagður fram]

[Stjórnsýsla og eftirlit]

E1. Skipun embættismanna

[Forseti Íslands,] ráðherrar og önnur stjórnvöld veita þau embætti er lög mæla.

Við skipun manna í embætti skal einungis líta til hæfni og málefnalegra sjónarmiða.

Í lögum má kveða á um að í tiltekin embætti megi einungis skipa íslenska ríkisborgara. Krefja má embættismann um eið eða drengskaparheit við stjórnarskrána.

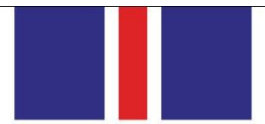
E2. Umboðsmaður Alþingis

[Texti þessarar greinar hefur ekki verið lagður fram]

E3. Ríkisendurskoðun

Alþingi kýs ríkisendurskoðanda til fimm ára. Hann endurskoðar fjárreiður ríkisins, stofnana þess og fyrirtækja í umboði Alþingis eftir því sem nánar er mælt fyrir um í lögum.

Endurskoðaðan ríkisreikning næstliðins árs ásamt athugasemdum ríkisendurskoðanda skal leggja fyrir Alþingi til samþykktar samhliða frumvarpi til fjárlaga.

E4. Ríkissaksóknari

Skipan ákærvaldsins skal ákveðin með lögum.

Ríkissaksóknari er æðsti handhafi ákærvaldsins. Hann er einungis háður lögum í störfum sínum. Ráðherra skipar ríkissaksóknara og veitir honum lausn. Tryggt skal með lögum að hæfni og málefnaleg sjónarmið ráði við veitingu embættis ríkissaksóknara. Lögbundin nefnd skal meta hæfi umsækjenda. Velji ráðherra ekki í embættið einn af þeim sem nefndin telur hæfastan er skipun háð samþykki Alþingis með $\frac{2}{3}$ atkvæða.

Ríkissaksóknari nýtur sömu verndar í starfi og dómara.